

JUNIMISTUL BUCOVINEAN PAVEL PAICU ȘI DOSARUL SĂU DE STUDII

MIHAI-ȘTEFAN CEAUȘU, LIVIU PAPUC

Der Bukowiner „Junimea“-Mitglied Pavel Paicu und seine Studienakte

(Zusammenfassung)*

Der dokumentarische Artikel *Der Bukowiner „Junimea“-Mitglied Pavel Paicu und seine Studienakte* von Mihai-Ștefan Ceașu und Liviu Papuc berichtet über Pavel Paicu (27. Juni 1831 – 22. April 1898), den Professor und Publizist, der in Bukowina (Lucăcești) geboren und in Jassy niedergelassen ist. Er war einer der Gründungsmitglieder der „Junimea“-Gesellschaft (1865). In dem biographischen Artikel, der das Vorwort der Studienakte Pavel Paicus ist, präsentiert Liviu Papuc Daten, die der Presse der damaligen Zeit entnommen sind, wie z. B. der Artikel, der gelegentlich der Pensionierung von Pavel Paicu erschien oder sein in der Jassier Zeitung „Evenimentul“ veröffentlichte Nachruf.

Die von Mihai-Ștefan Ceașu übersetzten Dokumente bestätigen einige vorherige Informationen und geben auch neue Daten über Pavel Paicus Leben vor seinem Ankommen in die Hauptstadt der Bukowina hinzu, wo er – wie man schon weiss – innerhalb der „Aron Pumnul“-Stiftung tätig war und wovon er weiter nach Jassy gefahren ist. Die Bedeutung des dokumentarischen Beitrags liegt darin, dass die meisten, den Wiener Schuljahren entsprechenden Akten bisher noch nicht bekannt waren und dass dieselben den Jassier Professor den verdienten Platz unter den europäisch gesinnten und von Titu Maiorescu zugunsten des Volkes ausgebildeten Hochschullehrern sichern.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Pavel Paicu, Professor, Bukowiner „Junimea“-Mitglied, Wiener Studienakte, Titu Maiorescu, Jassier Akademisches Institut.

Ingrată soarta celui care se rupe de baștină! Cei de acasă, după decenii de absență, îi pierd urma și nu-l mai pomenesc, cei din bejenie îl prețuiesc, temporar, dar lipsa legăturilor de familie îl face să dispară rapid din amintire. Bucovinenii stabiliți la Iași fac parte din această categorie. Iar unul dintre aceștia a fost Pavel Paicu.

* Traducerea: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

Enciclopedia „Cugetarea” a lui Lucian Predescu, din 1940, este zgârcită cu informațiile: „Paicu, Pavel, publicist, n. 27 iunie 1831. Membru al societății ieșene «Junimea» din 1865. Opera: *Epitome Historiae Sacrae*, Iași, 1866; *Explicare la conspectul Declinațiunilor și al Conjugațiunilor limbei latine*, 1891; *Prospect de toate schimbările așa numite flectionarii ale cuvintelor române*, f. an”¹.

Informații suplimentare personale a extras din arhive prof. univ. dr. Dan Mănuță, publicând, acum 40 de ani și mai bine, un *Testimoniu de botez*:

„La conda născuților a bisericii filiale din Măzănești, tomul II, pagina 53 și 54, se află însemnat următorul act:

În anul una mie opt sute treizeci și unul (1831), în douăzeci și nouă (29) iunie, s-a născut din părinții domnul Simeon Paicu și soția sa Eufrosiana, în cotuna Lucăcești și sub Nr. cons. 12, legiuit un prunc, care botezându-se de aicea fostul paroh Dimitrie Zemna la 5 iulie același an, au primit numele Pavel. Ca nași au fost proprietarul din Drăgoești, domnul Nicolai Savin. Moașă au fost Savina Ungurean, din Măzănești. Spre adevărire urmă propria subsemnare și întărire prin sigiliul parohial.

De la Parohiatul gr.-or. Drăgoești la 25 ianuarie 1873 / 6 februarie, Petru de Androhovici, Protopresbiter și paroh”.

(Arh. Stat. Iași, Starea civilă oraș Iași, căsătoriți, dosar 7531/1887, f. 5)².

Alte date personale extragem din amplul necrolog publicat în gazeta „Evenimentul” de la Iași³, pe care îl reproducem *in extenso*:

„Încă unul din stâlpii societății Junimea a dispărut.

Paicu e născut în Bucovina, în satul Lucăcești, la 1832⁴, din părinți țărani.

Clasele primare le urmă la Suceava, apoi trecu la Cernăuți, unde se înscrie la liceu și cu mari greutăți, dând lecții private, abia putu să termine liceul.

Trecând la Viena, se înscrie la facultatea de drept și luă doctoratul.

Fu numit apoi magistrat în Maramureș, dar în curând părăsi această carieră, chemat fiind de Aron Pumnul la Cernăuți, unde i se încredință catedra de limba română de la liceul de limba română.

¹ Lucian Predescu, *Enciclopedia „Cugetarea”*, București, 1940, p. 626.

² *Documente literare junimiste*, ediție îngrijită, prefață și note de Dan Mănuță, Iași, Editura Junimea, 1973, p. 251–252, nota la p. 267. În nota 10: „Tot aici se află și date despre părinții săi: tatăl, Simeon Paicu (1791 – 13 august 1862), mama, Victoria (1799 – mai 1862). Soția lui Pavel Paicu, Apolonia Henig, s-a născut la 28 ianuarie 1858, din părinții Iohann și Carelina Honig, catolici. Pavel Paicu mai fusese căsătorit cu o Victoria Archiz, de care s-a despărțit în anul 1881”.

³ Revista junimistă „Era nouă” a fost mult mai zgârcită cu anunțul: „Pavel Paicu, fost profesor la gimnaziul Ștefan cel Mare din Iași și unul din vechii membri ai Junimii literare, a încetat din viață. În mormântarea sa a avut loc vineri 24 aprilie. Pavel Paicu, originar din Bucovina, a fost unul din întemeietorii Institutului academic din Iași, împreună cu regretatul Melik, un muncitor conștiincios al școlii române. Respect memoriei sale” [„Era nouă” (Iași), anul VIII, nr. 412, 26 apr. 1898, p. 2–3], ceea ce ne poate duce cu gândul și la o eventuală răcire a relațiilor profesor – societate.

⁴ De fapt, c

Simțul său patriotic neputându-se împăca cu modul cum i se impunea ca să predeie limba română, el, în urma unei violente discuții ce avu cu conducătorii școlii românismului din Bucovina, demisionă și veni în Iași.

Aci își atrase simpatiile d-lui Titus Maiorescu, care știu să-l prețuiască.

La 1865, Ministrul de Culte de pe acea vreme, Gh. Chițu, îi încredință direcția gimnaziului Ștefan cel Mare.

Timp de 32 de ani neîntrerupt, regretatul Paicu fu profesor de limba română și director.

În octombrie 1897, prin dispoziția d-lui Mârzescu, ministru de culte, Paicu fu scos la pensie.

După 2 luni, îmbolnăvindu-se, Paicu în urma unei chinuitoare suferințe, se sfârși de zile în miercuri 22 april oara 5 jum.

Paicu a fost unul din fondatorii Institutului Academic.

Înmormântarea are loc azi la oara 2 p.m.

«Evenimentul», pătruns de cea mai adâncă durere, depune o lacrimă de durere pe mormântul încă deschis al regretatului Paicu⁵. („Raportul” de la înmormântare îl reproducem în ANEXA I).

Cu ocazia ieșirii la pensie, un cald portret îi întocmește „cronicarul” de mai târziu al Iașilor, Rudolf Suțu, căruia îi vom da cuvântul în continuare (dintr-un articol mai amplu):

„Se retrace la pensie bătrânul profesor Pavel Paicu. Deși a funcționat 30 ani ca director la gimnaziul Ștefan cel Mare, a rămas veșnic un necunoscut, deși nu dintre cei mai puțin originali cetățeni ai Iașului. Nalt, fix și subțire, pornea în fiecare dimineață, tacticos și tăcut, din cancelarie spre clasă, cu ochii plecați, cu pălăria pe cap, așa înainta până se urca pe catedră. Se descoperea, își punea ochelarii de prezbite, se depărta de catalog și «făcea apelul». [...] În afară de școală, hazliul Paicu era un harnic gospodar, economic și practic, dar și un reputat epicurian. Niciodată n-a fost văzut la vreun spectacol, nici n-a rostit vreun discurs. Pe la gimnaziu se făcea haz de fratele lui Paicu, țăran cu suman, ițari și opinci⁶.”

Mai târziu, acidul George Panu îl încondeiază, cu simpatie, dealtfel, într-o relatare împănată cu „anecdote”, la care se lua la întrecere cu Ion Creangă sau Caragiani:

„Paicu era un tip foarte original, subțire și înalt, cu un gât lung, pe care era așezat un cap mic cât pumnul. Paicu, deși era filolog, dar era veșnic dispus la glume – foarte nesărate de altmintrelea – iubind *vițurile* și calambururile⁷.”

⁵ „Evenimentul” (Iași), anul VI, nr. 1 513, 25 apr. 1898, p. 3.

⁶ Rudolf Suțu, *Iașii de odinioară*, vol. I, 1923, p. 55–56.

⁷ George Panu, *Amințiri de la „Junimea” din Iași*, ediție, prefață și tabel cronologic de Z. Ornea, Bucureș

În vreme ce Constantin Mille, fost elev al Institutului Academic⁸, își aducea aminte de profesorul său (sub numele literar de Meicu) că „era un om bun. Era însă slab din fire, era foarte ușor de ademenit la vorbă. Avea o vie pe care zicea cu pretențiune că o cultivă în mod științific. Avea încă și un buhai, pe care-l publicase prin ziare că îl închiriază pentru prăsit. [...] Atunci băieții înconjurau pe dascăl, întrebându-l despre lecție. Și, în acest răstimp, două, trei mâini se furișau prin buzunare, ușurându-l de tutun, în locu-i punând un pachet plin de nisip sau de cenușă”⁹.

În necrologul din „Evenimentul” se vorbește despre simpatia și prețuirea de care s-a bucurat Pavel Paicu din partea mentorului Junimii. În jurnalul său, acesta se arată îndeaproape interesat de viitorul proaspătului ieșean, de bunăstarea lui materială. Într-o scrisoare adresată lui V. A. Urechia, din 29 febr. 1866, Titu Maiorescu îi împărtășește acestuia: „Paicu, între noi, este foarte activ și și-a câștigat deja o excelentă reputațiune ca profesor solid și sistematic”. După care urmează întrebările: „Ce faceți cu noul său gimnaziu? Îi mai trimiteți vreun mandat, ca să-și câptușescă fundul pungii leșinate?”¹⁰. Tot la vremea aceea, îl capacitează și pe Niculeanu, printr-o misivă din 10/22 mart. 1866: „A doua rugăciune este pentru Paicu. Omul acesta stă tot încă în vânt. Nu i s-a dat încă decret, nu încă mandat de la ianuarie. Să fie odată confirmat prin decret de profesor dirigent și să i se trimită în fine mandate. Ce dracu, se zice că acum e „era nouă”! Măcar pe hârtie să se facă! Dacă e un om care merită susținere, e Paicu”¹¹.

Interesul și sprijinul lui Titu Maiorescu se manifestaseră și anterior. Un pachet de documente personale, de la Arhivele Statului din Iași, este „prefațat” de o amplă scrisoare a celui ce, pe vremea aceea, era deja un factor de influență pe scena culturală (și nu numai) ieșeană:

„Principatele-Române-Unite
Comitetulu Centrale de Inspecțiune Școlară
Nr. 965
Iași, în 14/26 Octomvrie 1865

Domnule Professoru,

Asupra cererei Dvoastră avem onoare a vă răspunde, că documentele Dvoastră nu vi le putem înapoia acum, fiindcă sunt trimise la București, odată cu raportul nostru No. 921, în urma căruia D. Ministru de Justiție, Culte și Instrucțiune publică, prin depeșa No. 33.659 V-a și numit Professor suppl. la clasa I a gimnaziului III din Iasi. Odată cu aceasta însă, pentru a ne conforma scopului ce-

⁸ Despre acest așezământ școlar particular, vezi pe larg în Liviu Papuc, *Societari junimiști în documente*, ediția a doua, revăzută și adăugită, Iași, Editura „Convorbiri literare”, 2008, p. 259–322.

⁹ C. Mille, *Dinu Milian*, București, 1887, p. 166–167.

¹⁰ Titu Maiorescu, *Jurnal și epistolar*, ediție îngrijită de Georgeta Rădulescu-Dulgheru și Domnica Filimon, vol. V. București, Editura Minerva, 1984, p. 285.

¹¹ Idem, p.

arătați în cererea Dvoastră, adecă de a vă putea prezenta la concurs pentru confirmarea regulată și definitivă, Vă certificăm prin adresa de față în mod oficial // că Dvoastră ați prezentat Comitetului, și prin urmare aveți acum la Ministeriu, următoarele documente: 1) Indicele lecțiilor ce le ați urmat la Universitatea din Viena în timp de patru ani, prin care se arată totdeodată că ați avut testimoniul de maturitate pentru 8 clase gimnaziale (bacalaureat în litere), 2) Testimoniile tuturor examenelor depuse în facultatea juridică și a științelor de stat, pe care ați și absolvit-o, 3) Decretul Dvoastră de numire la Școala Reală Superioară din Cernăuți ca Professor de limba română și subsidiar și de Istorie, Geografie și Statistică, unde ați funcționat timp de doi ani.

Această certificare Vă va fi de ajuns până când veți primi // originalul acelor documente de la Ministeriul din București.

Primiți, Domnule Professor, încredințarea distinsei noastre considerațiuni.
T. Maiorescu”¹².

În minipachetul de documente care însoțește scrisoarea lui Titu Maiorescu găsim actul din 4 mai 1855, prin care se certifică înscrierea lui Pavel Paicu la Facultatea de Drept administrativ de la Universitatea din Viena, adeverința de examen de stat la istoria dreptului, din 6 oct. 1857, urmată de un „Al doilea atestat al examenului de stat”, din 16 aprilie 1859, la care se adaugă *Absolutorium* din același 16 april 1859, în care figurează prezența lui Pavel Paicu, în calitate de student, în perioada 1855–1859, cu materiile audiate, numele profesorilor și numărul de ore săptămânal afectate (aici se dovedește „foarte silitor” la drept canonic – în 1855 – și drept bisericesc – în 1856). Urmează încă un atestat, din 11 octombrie 1859, prin care se certifică luarea examenului de stat la științe politice, și, în sfârșit, un act ceva mai recent, dar nu mai puțin interesant, prin care se certifică încadrarea lui Pavel Paicu, fost concepist notarial la Suceava, în biroul notarului armean Abraham von Pruncul, ca profesor „pentru limba română, ca specialitate principală, iar pentru limba germană sau geografie și istorie, ca specialitate secundară” la Gimnaziul real superior greco-oriental din Cernăuți, cu salariul de 500 guldeni anual.

Pachetul de documente confirmă unele informații anterioare, după cum vine și cu date noi privind viața tânărului Paicu, dinaintea ajungerii în capitala Bucovinei, unde știm că a activat și în cadrul Fundațiunii pumnulene, și de unde a plecat mai departe, către Iași. Importanța documentarului constă și în faptul că nu sunt cunoscute foarte multe astfel de dosare ale școlărității la Viena – după cum îl și re poziționează pe profesorul ieșean Pavel Paicu într-o galerie de ținută a tinerilor dascăli cu pregătire superioară europeană, cultivați, în beneficiul nației, de către Titu Maiorescu.

¹² Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Comitetul Central de Inspecțiune Școlară, Dosar 828, f. 32 r + v și 33 r. Adresată: „Domnului Pavel Paicu, Professorul clasei I a Gimnasiului al treilea din Jassi”.

ANEXE

I

Înmormântarea lui Paicu

După cum am anunțat, ieri a avut loc înmormântarea regretatului Paicu.

În jurul cortegiului erau următoarele coroane: Din partea familiei, a profesorilor gimnaziului, a elevilor și una din partea d-lui P. Novleanu, directorul „Institutelor Unite”.

La oarele 2 p.m., cortejul pleacă din strada Armeană, unde locuia defunctul, parcurse străzile Armeană de sus. În dreptul gimnaziului Ștefan cel Mare, elevii Friptu și Dimitriu ținură câte o călduroasă cuvântare, după care carul funebru se îndreptă spre Eternitate, în sunetul muzicii militare și a corului școalei.

După oficierea prohodului, d. Daniel Ciolan, profesor la gimnaziu, ținu o frumoasă cuvântare, prin care scoase în relief meritele mult regretatului Paicu, atât ca prieten, ca membru al societății și ca profesor. Cuvântarea d-lui Ciolan făcu o adâncă impresie între auditori. După d-sa, elevii Damaschin, Șaraga și alții, în numele colegilor lor, ținură și ei câte o cuvântare.

De remarcat lipsa membrilor societății „Junimea”, unde Paicu a fost unul din întemeietori, alături de d-nii Maiorescu, Iacob Negruzzi și alții. Nici o coroană măcar, nimic din partea foștilor lui tovarăși din societatea „Junimea”. E de regretat acest fapt, cu atât mai mult că Paicu fu unul din cei mai sânguritori membri ai acestei societăți, unde contribui atât de mult pentru prosperitatea ei.

La oarele 5 rămășițele mortuare fură scoborâte în mormânt.

Printre asistenți am putut vedea profesorii gimnaziului, in corpore, d. Novleanu, director Institutelor Unite, V. Burlă, actualii și foștii elevi ai defunctului și o mulțime de lume străină.

[„Evenimentul” (Iași), anul VI, nr. 1 514, Dum. 26 apr. 1898, p. 2 – semnat Rep.]

II

Dominum Paulum Payka
oriundum Lukaczestie in Bucovina
rite relatum esse in album

C. R. Universitatis Viennensis
Facultatis juridico-politicae
Nos Rector

et

Decanus Collegii Professorum Facultatis juridico-politicae
C. R. Universitatis Viennensis

hac tabula profiteamur testatumque esse volumes et ejus rei in fidem nomina ipsi
subscripsimus.

D. Viennae 4. Maji 1855.

Dr. Joseph Scheiner, m.p.
h. t. Universitatis Viennensis Rector
L. S.

Dr. Haimerl, m. p.
h. t. Decanus Collegii Professorum
Facultatis juridico-politicae

Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Comitetul Central de Inspecțiune
Școlară, Dosar 828, f. 40.

***

Noi, Rectorul și Decanul Colegiului profesorilor Facultății de Drept
administrativ (civil) a Universității chesaro-crăiești din Viena, mărturisim prin
acest document că domnul Pavel Paicu, originar din Lucăcești, a fost înscris după
obicei în Registrul Facultății de Drept administrativ (civil) a Universității chesaro-
crăiești din Viena și afirmăm că a fost atestat și spre autentificarea acestui fapt noi
înșine ne-am scris numele.

Dat la Viena, 4 mai 1855.

III

Zahl des Prüfungsprotokolls 70/I.

Staatsprüfungszeugniss.

Herr *Paul Payka*, geboren zu *Lukaczestie in der Bukowina* derzeit, zuletzt¹ ordentlicher Studirender der Rechts- und Staatswissenschaften an der k. k. *Universität zu Wien* hat am *6. Oktober 1857* vor der unterfertigten Staatsprüfungscommission sich in Gemässheit des Gesetzes vom *2 Oktober 1855*, R<eichs> G<esetz> Bl<att> Z<ahl> *172*, der *rechtshistorischen* Staatsprüfung unterzogen, und ist bei derselben *als befähiget erklärt*.

L. S.²

Von der k. k. Staatsprüfungscommission,
Wien den *6. Oktober 1857*.

Dr. Fr. Haimerl, m. p.,
Präses der Commission.
Dr. Phillips, m. p.
Dr. Joseph Ungar, m. p.
Prüfungs-Commissäre.

Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Comitetul Central de Inspecțiune
Școlară, Dosar 828, f. 34.

1. Tăiat în text.

2. Timbru de 15 Kreuzer și ștampila „K. K. Lemberger Oberlandesgericht“.

***

Numărul Protocolului de examen 70/I

Atestat al examenului de stat.

Domnul Paul Paicu, născut la Lucăcești, în Bucovina, în prezent, la urmă¹ student definitiv la Științe juridice și politice la cezaro-crăiasca Universitate din Viena s-a supus examenului de stat de istoria dreptului la 6 octombrie 1857 în fața jos iscălitei comisii de examen de stat în conformitate cu legea din 2 octombrie 1855, Foia Legilor Imperiale numărul 172 și este declarat de aceasta drept calificat.

L. S.

De la cezaro-crăiasca Comisie a examenului de stat
Viena, la 6 octombrie 1857.

Dr. Fr. Haimerl, m. p.,
Președintele comisiei
Dr. Phillips, m. p.
Dr. Joseph Ungar, m. p.
r al examenului

IV

Zahl des Prüfungsprotokolls 55

Zweites Staatsprüfungszeugniss.

Herr Paul Payka, geboren zu Lukaczenie in der Bukowina, *Sohn des*¹ hat sich, nachdem er am 6-ten Oktober 1857 die Staatsprüfung der rechtshistorische Abtheilung laut Zeugniss von 6ten Oktober 1857, Zahl 70/I bei der k.k. Prüfungskommission zu Wien bestanden vor der unterfertigten Kommission in Gemäßheit der *provisorischen*¹ Vorschrift vom 30. July¹ 2. Oktober 1850² 1855² R<eichs> G<esetz> B<latt> Zahl 327¹ 172² der Staatsprüfung der judiciellen Abteilung am 15ten März 1859 unterzogen, und ist durch den Erfolg derselben für befähiget erkannt worden.

Von der k. k. Kommission für die judicielle
Abteilung der theoretischen Staatsprüfung
Wien am 15. März 1859³

Graßl, m. p.,
Präses

Dr. Neumann, m. p.

Prof. dr. Dworzak, m. p.

Brenn, m. p.,

Prüfungskommissär

Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Comitetul Central de Inspecțiune Școlară, Dosar 828, f. 36.

1. Tăiat în text.
2. Scris deasupra.
3. Timbru de 30 Kreuzer și ștampila „K. K. Lemberger Oberlandesgericht“.

***

Numărul Protocolului de examen 55

Al doilea atestat al examenului de stat

Domnul Paul Paicu, născut la Lucăcești, în Bucovina, *fiul lui*¹, după ce pe a trecut examenul de stat la secția de drept istoric pe 6 octombrie 1857, conform certificatului din 6 octombrie 1857, nr. 70/I, al cezaro-crăieștii comisii de examen din Viena, s-a supus examenului de stat la secția juridică pe 15 martie 1859 în fața jos iscălitei comisii în conformitate cu regulamentul *provizoriu*¹ din 30 iulie¹ 2 octombrie² 1850¹ 1855², Foaia Legilor Imperiale numărul 327¹ 172² și prin succes a fost declarat de aceasta drept calificat.

L. S.

De la cezaro-crăiasca Comisie a examenului de stat
teoretic pentru secția juridică
Wien, 15. März 1859³

V

ABSOLUTORIUM

Wir, Rector und Decan der Professoren-Collegiums

der rechts- und staatswissenschaftlichen Facultät an der k.k. Universität Wien bestätigen hiemit, daß der Rechtshörer Herr Paul Payka, gebürtig aus Lukaczestie in der Bukowina, auf Grundlage des Maturitätszeugnisses des k.k. Gymnasiums in Czernowitz dedatto 20. Juni 1854 in die akademischen Studien aufgenommen worden, vom Sommersemester des Studienjahres 1855 bis zum Wintersemester des Studienjahres 1858/1859, an der k.k. Universität zu Wien.

Die rechts- und staatswissenschaftlichen Studien den bestehenden Anordnungen gemäß vollendet, und während dieser Zeit folgenden Vorlesungen besucht habe:

Universität und Fakultät, an welcher er immatriculirt war	Namen der Docenten	Gegenstände der besuchten Vorlesungen	Wochentlichen Stundenzahl derselben	Anmerkung	
Wien, rechts- und staatswissenschaftlichen Fakultät	Springer Dworzak Kaiser Springer	1855			
		2. Semester			
		Österreichische Statistik	4		
		Nationalökonomie	5		
			Österreichische Staaten- geschichte	3	
			Kulturstatistik der europäischen Staaten	1	
			1856		
			1. Semester		
		Phillips	Deutsche Reichs- und Rechtsgeschichte	5/3	sehr fleißig
		Arndts Pachmann Lett	Geschichte der römische Rechtsquellen	4	
		Kanonischen Recht	5		
		Allgemeine Ethik	5		
	Aschbach	Geschichte der römischen Kaiser von Augustus bis auf Theodosius	2		

(continuare)

		2. Semester		
	Arndts	System der römischen Rechts Über Aktions und Civilprozeß	10	sehr fleißig
	Detto	der Römer	2	
	Pachmann	Kirchenrecht	5	
	Stubenrauch	Enzyklopädie der Rechtswissenschaften		
	Phillips	Deutsche Reichs- und Rechtsgeschichte	4 3	
		1857		
		I. Semester		
	Graßl	Österreichische allgemeine Privatrecht I. Abtheilung System des gemeinen deutschen	8	
	Unger	Privatrechts	4	
	Edlauer	Der zweite Theil des österreichischen Strafgesetzes über Vergehen und Übertretungen	2	
	Jäger	Literatur der österreichischen Geschichte	2	
		II. Semester		
	Grassl	Österreichisches allgemeines Privatrecht II. Abtheilung	5	
	Grassl	Österreichisches Erbrecht	3	
	Edlauer	Österreichische Strafprozeßordnung	5	
	Phillips	Auserwählten Materien des kanonischen Rechts	3	
		1858		
		I. Semester		
	Haimerl	Civilgerichtlichen Verfahren	10	
	Stein	Grundzüge der Verwaltungslehre Gerichtliche Medizin und Kriminalpsychologie	4 5	
	Beer	Österreichisches Strafgesetz	5	
	Edlauer		5	
		II. Semester		
	Haimerl	Civilgerichtliches Verfahren	5	
	Neumann	Gesandtschaftsrecht, Konsulatsrechts, deutsches Bundesrecht	5	
	Stein	Finanzwissenschaft	5	
	Fröhlich	Staatsrechnungswissenschaft Erörterung des westphalieschen	6	
	Neumann	Friedens	1	

(continuare)

		1859		
		I. Semester		
	Stubenrauch	Handels und Wechselrecht	5	
	detto	Entwurfs eines allgemeine deutschen Handelsgesetzbuches	1	
	detto	Verwaltungspolitik	4	
	Stein	Das Verhältnis der Nationalökonomie zu den Rechtswissenschaften	1	
	Haimerl	Über der Organisation der Gerichte in Österreich	1	

Was das akademische Benehmen des Candidaten anbelangt, so war dasselbe der akademischen Gesetzen gemäß.

Zu Urkunde dessen bekräftigen wir dieses Zeugnis mit unserer Unterschrift und dem Siegel der Universität.

Wien den 16. April 1859

Johann Kutschken, m. p.
Rector der k.k. Universität
zu Wien

Grassl, m. p.
Decan des rechts- und staatswissenschaftlichen
Professoren-Collegiums der k.k. Universität zu Wien

Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Comitetul Central de Inspecțiune Școlară, Dosar 828, f. 37 r + v, 38 r + v.

***

Certificat de absolvire

Noi, rectorul și decanul colegiului profesional

al Facultății de drept și științe politice a Universității din Viena confirmăm cu aceasta că studentul la drept domnul Paul Paicu, născut la Lucăcești în Bucovina, în temeiul certificatului de bacalaureat, dat la 20 iunie 1854 de cezaro-crăiescul Gimnaziu din Cernăuți, a fost admis la studii academice la cezaro-crăiasca Universitate din Viena, din semestrul de vară al anului de studii 1855 și până în semestrul de iarnă al anului de studii 1858/1859.

Studiile de științe juridice și politice din dispozițiile existente au fost desăvârșite pe deplin și în ace

Universitatea și Facultatea la care a fost înmatriculat	Numele docentului	Temele cursurilor urmate	Numărul orelor săptămânale ale acestora	Observații
Viena, Facultatea de științe juridice și politice		1855		
		Semestrul al II-lea		
	Springer	Statistica austriacă	4	
	Dworzak	Economia națională	5	
	Kaiser	Istoria statelor austriece	3	
	Springer	Statistica culturală a statelor europene	1	
		1856		
		Semestrul I		
		Istoria imperiului și a dreptului german	5/3	
	Phillips	Istoria izvoarelor de drept romane	4	
	Arndts	Drept canonic	5	
	Pachmann	Etică generală	5	
	Lett	Istoria împăraților romani de la Augustus la Theodosius	2	
	Aschbach	Semestrul II		
	Arndts	Sistemul dreptului roman	10	
	Detto	Despre acțiunea și procesul civil la romani	2	
	Pachmann	Drept bisericesc	5	
	Stubenrauch	Enciclopedia științelor juridice	4	
	Phillips	Istoria imperiului și a dreptului german	3	
		1857		
		Semestrul I		
	Graßl	Drept privat general austriac. Secțiunea I.	8	
	Unger	Sistemul dreptului privat comun german	4	
	Edlauer	Partea a doua a codului penal austriac privitoare la contravenții și încălcări	2	
Jäger	Literatura istoriei austriece	2		
	Semestrul II			
Grassl	Drept privat general austriac. Secțiunea II.	5		
Grassl	Dreptul de succesiune austriac	3		
Edlauer	Procedura penală austriacă	5		
Phillins	Materii alese ale dreptului canonic	3		

(continuare)

		1858		
		Semestrul I		
Haimerl		Procedura juridică civilă	10	
Stein		Elemente ale administrației publice	4	
Beer		Medicină legală și psihologie criminală	5	
Edlauer		Codul Penal austriac	5	
		Semestrul II		
Haimerl		Procedura juridică civilă	5	
Neumann		Dreptul legațiilor, dreptul consular, dreptul uniunii germane	5	
Stein		Științe economice	5	
Fröhlich		Știința curții de conturi	6	
Neumann		Dezbaterea păcii vestfalice	1	
		1859		
		Semestrul I		
Stubenrauch		Drept comercial și cambial	5	
<i>detto</i>		Proiectul unui cod comercial general german	1	
<i>detto</i>		Administrație publică	4	
Stein		Relația economiei naționale cu științele juridice	1	
Haimerl		Despre organizarea judecătorească în Austria	1	

În ceea ce privește conduita academică a candidatului, aceasta a fost conformă
legilor academice.

Ca dovadă întărim noi acest certificat cu semnăturile noastre și cu sigiliul
Universității.

Viena la 16 Aprilie 1859

Johann Kutschken, m. p.

Rector al cezaro-crăieștii Universității din Viena

Grassl, m. p.

Decan al Colegiului profesoral al Facultății de drept și
științe juridice a cezaro-crăieștii Universității din Viena

Graßl, m.p.,

Președintele comisiei

Prof. dr. Dworzak, m. p.

Brenn, m. p.,

Comisii de examenului

VI

Zahl des Prüfungsprotokolls 3.

Staatsprüfungszeugniss.

Herr *Payka Paul*, geboren zu *Lucacesti in der Bukowina* derzeit, zuletzt¹ ordentlicher Studirender der Rechts- und Staatswissenschaften an der k. k. *Universität zu Wien* hat am *11te Oktober 1859* vor der unterfertigten Staatsprüfungscommission sich in Gemässheit des Gesetzes vom *16. April 1856*, R<eichs> G<esetz> Bl<att> Z<ahl> 54, der *staatswisseschaflichen* Staatsprüfung unterzogen, und ist bei derselben *für befähigt erklärt*.

L. S.²

Von der k. k. Staatsprüfungscommission,
Wien den *11te Oktober 1859*.

Dr. Eduard Ritter von Tomaschek, m. p.,
Präses der Commission.
Dr. Johann Springer, m. p.
Dr. Hermann Blodig, m. p.,
Prüfungs-Commissäre.

Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Comitetul Central de Inspecțiune Școlară, Dosar 828, f. 35.

1. Tăiat în text.

2. Timbru de 15 Kreuzer și ștampila „K. K. Lemberger Oberlandesgericht“.

***

Numărul Protocolului de examen 3

Atestat al examenului de stat.

Domnul Paicu Paul, născut la Lucăcești, în Bucovina, în prezent, la urmă¹ student definitiv la Științe juridice și politice la cezaro-crăiasca Universitate din Viena s-a supus examenului de stat de științe politice la 11 octombrie 1859 în fața jos iscălitiei comisii de examen de stat în conformitate cu legea din 16 aprilie 1856, Foia Legilor Imperiale numărul 54 și este declarat de aceasta drept calificat.

L.S.

De la cezaro-crăiasca Comisie a examenului de stat
Viena, la 11 octombrie 1859.

Dr. Eduard Ritter von Tomaschek, m. P.,
Președintele comisiei
Dr. Johann Springer, m. P.
Dr. Hermann Blodig, m. p.,
Comisar al examenului

VII

Nr. 12589

Man findet Sie zum Supplenten an der hiesigen griechisch orientalischen Ober Realschule für die romanische Sprache als Hauptfach, für die deutsche Sprache oder Geographie und Geschichte als Nebenfach mit der Jahresgebühr von Fünfhundert (500) Gulden österreichische Währung zu bestellen.

Sie werden aufgefordert sich sogleich hieher zu begeben und sich bei der Direktion der Oberrealschule unter Vorweisung dieser Decrets zum Dienstantritte zu melden.

Czernowitz am 7. September 1863.

Der k.k. Landes Chef

Amadei

An

Herrn Paul Paiku

Notariatskoncipiret zu

Handen des Herrn Notars

Abraham von Prunkul

in Suczawa

(adresa pe verso)

Von der Bukowinaer

k. k. Landesbehörden

Nr. 12589

An

Herrn Paul Paiku

Notariatskoncipiret zu

Handen des Herrn Notars

Abraham von Prunkul

in Suczawa

Ex officio

Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Comitetul Central de Inspecțiune Școlară, Dosar 828, f. 39 r + v.

***

Nr. 12589

S-a hotărât să fiți numit ca profesor suplinitor la Gimnaziul real superior greco-oriental de aici pentru limba română, ca specialitate principală, iar pentru limba germană sau geografie și istorie, ca specialitate secundară, cu cinci sute (500) guldeni, valută austriacă

Sunteți invitat să plecați imediat încoace și să vă anunțați la direcțiunea Gimnaziului real superior, prin arătarea acestui decret, spre a intra în serviciu.

Cernăuți la 7 septembrie 1863.

Guvernatorul țării,
Amadei

Către

Domnul Paul Paicu
Concepist notarial la
mâna domnului notar
Abraham von Pruncul
în Suceava

(adresa pe verso)

De la cezaro-crăiescul Guvernământ
al Bucovinei

Nr. 12589

Către

Domnul Paul Paicu
Concepist notrial la
mâna domnului notar
Abraham von Pruncul
în Suceava

Din oficiu